

електробезпеки, техніки безпеки тощо, а й набуття практичних навичок, які можна буде реалізувати під час виконання професійних обов'язків.

Здійснивши аналіз щодо провадження інновацій у процесі викладання освітнього компонента «Охорона праці та безпека життєдіяльності» в закладах вищої освіти при підготовці майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, що передбачає формування безпекової компетентності, а для реалізації в професійній діяльності запорукою саме стануть сформовані м'які професійні навички.

Однією з визначальних цілей професійної діяльності має бути виховання у майбутніх вчителів трудового навчання та технологій свідомого ставлення до охорони життя і здоров'я людини як найвищої цінності. Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до професійної діяльності та розвиток знань з безпеки професійної діяльності повинні ґрунтуватися на підвищенні рівня викладання дисципліни безпеки за допомогою інновацій. Майбутні вчителі трудового навчання та технологій отримають користь від розвитку професійної компетентності, компетентностей з безпеки та м'яких професійних навичок.

Список використаних джерел:

1. Азізов Т., Люльченко В., Орлова О. Концептуальні засади формування культури безпеки в учасників освітнього процесу закладів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. Вип. (1). С. 102-109.
2. Безпека праці: ергономічні та естетичні основи: навч. посіб. / С.О. Апостолук, В.С. Джигирей, А.С. Апостолук та інш. К: Знання, 2006. 215 с.
3. Люльченко В.Г., Сушло Л.В. Формування культури безпеки здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» у закладах вищої освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи: зб. наук. праць. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини*. 2023. Вип. 1(9). С. 23-30. URL: <http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/279331> (дата звернення: 28.09.2025).
4. Нагайчук О.В. Формування компетентностей з охорони праці та безпеки життєдіяльності у майбутніх учителів технологій у процесі фахової підготовки. *Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського держ. пед. ун-ту імені Павла Тичини*. 2019. Вип. 18. С. 241-250. URL: <https://doi.org/10.31499/2307-4914.18.2018.162396> (дата звернення: 29.09.2025).
5. Сушло Л.В. Інноваційні технології формування безпекової компетентності в здобувачів вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. Вип. 1. С. 73-80.

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.14>

Мозгальов А.А., Кізім С.С., м. Вінниця
e-mail: mozgaliovan@gmail.com

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті обґрунтовано доцільність упровадження компетентнісного підходу як провідної методологічної основи у практику підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій. Сучасний ринок праці вимагає від ІТ-фахівців підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності, що є свідченням необхідності переходу від традиційної «знаннєвої» парадигми до орієнтації на формування низки професійних і цифрової компетентності. Реалізація цього підходу передбачає не лише передачу знань, а й використання інноваційних освітніх технологій, а також створення цифрового освітнього середовища в закладах вищої освіти для підвищення якості підготовки та розвитку цифрової грамотності здобувачів.

Ключові слова: компетентнісний підхід, інформаційні технології (ІТ), підготовка фахівців, професійні компетенції, цифрова компетентність, цифрове освітнє середовище, ринок праці.

Abstract. *The article substantiates the feasibility of introducing a competency-based approach as a leading methodological basis in the practice of training future specialists in information technology. The modern labor market requires IT specialists to increase their professional level and competitiveness, which is evidence of the need to transition from the traditional «knowledge» paradigm to an orientation towards the formation of a number of professional and digital competencies. The implementation of this approach involves not only the transfer of knowledge, but also the use of innovative educational technologies, as well as the creation of a digital educational environment in higher education institutions to improve the quality of training and the development of digital literacy of applicants.*

Keywords: *competency-based approach, information technology (IT), training of specialists, professional competencies, digital competence, digital educational environment, labor market.*

Сучасний ринок праці все більше потребує фахівців, які прагнуть до підвищення свого професійного рівня, здатних налагоджувати ефективну комунікацію та співпрацю з зарубіжними і вітчизняними фахівцями. Сучасна модель фахівця з інформаційних технологій вимагає пошуку нових підходів до професійної підготовки з метою забезпечення його конкурентноспроможності на ринку праці, ефективної реалізації знань і умінь, успішного виконання своїх професійних функцій. Це є свідченням необхідності використання компетентнісного підходу у практиці підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій.

Питання професійної підготовки фахівців з інформаційних технологій висвітлено в працях В. Бикова, Р. Гуревича, А. Гуржія, Н. Опущко та ін., концептуальні засади компетентнісного підходу розкрито у працях Н. Бібік, Н.Нагорної, М. Нагач та ін., тлумачення понять «компетентність», «цифрова компетентність» здійснено в роботах Дж. Равена, Н. Морзе, О. Кузьмінської, К. Рудницької та ін. Водночас аналіз наукової літератури показав, що впровадження компетентнісного підходу в практику підготовки фахівців з інформаційних технологій розкрито недостатньо.

Мета – науково обґрунтувати доцільність впровадження компетентнісного підходу в практику підготовки майбутніх фахівців цифрової галузі.

Як відомо, вимоги до підготовки фахівців цифрової галузі з кожним роком зростають, адже в українському суспільстві збільшується роль інформаційно-комунікативних технологій, здійснюються процеси інтеграції вищої освіти в європейський освітній простір, що вимагає впровадження компетентнісного підходу в процесі підготовки майбутніх фахівців в закладах вищої освіти.

Поняття «компетентнісний підхід» К. Рудницька ототожнює з рівнем освіченості, що визначається спроможністю розв'язувати питання різної складності на основі набутих знань. На думку авторки, компетентнісний підхід не «заперечує значення знань», але «акцентує увагу на здатності використовувати здобуті знання» (Рудницька, 2016, с. 241).

Він передбачає не лише трансляцію знань, умінь і навичок в процесі навчання, а й формування у майбутніх фахівців низки професійних компетенцій. Реалізація цього підходу вимагає використання інноваційних освітніх технологій, сучасних форм і методів навчання. Головне – навчити студентів самостійно застосовувати в практичній діяльності професійні навички та вміння. В зв'язку зі сказаним, компетентнісний підхід можна вважати провідним у підготовці майбутніх фахівців.

Цю думку підтверджує М. Нагач, наголошуючи, що компетентнісний підхід в освіті стає останнім часом все більш «поширеним і претендує на роль концептуальної основи освітньої політики», що проголошується як державами, так і «впливовими міжнародними організаціями». Орієнтація на нього дасть можливість підсилити практичну орієнтацію освіти, значення набутого досвіду, навичок, вмінь, що спираються на наукові знання. У реалізації компетентнісного підходу визначальним є зорієнтованість на розвиток «смыслових орієнтацій, системного комплексу умінь, досвіду, адаптаційних можливостей, способів трансформаційної діяльності з отриманням конкретного продукту» (Нагач, 2008, с. 5).

Більшість науковців розуміють «компетентнісний підхід» як спрямованість освітнього процесу на формування ключових і предметних компетентностей майбутнього фахівця. Так, В. Химинець вважає, що компетентнісний підхід скеровує освіту «на формування цілого набору компетентностей (умінь, знань, навичок, ставлень), якими мають оволодіти студенти». Також вчений відзначає, що традиційна система освіти концентрувала основні зусилля на наданні знань, розвитку умінь і навичок, що «догматично абсолютизувало знання і сформувало знанневий підхід до навчання». Також основна увага фокусувалася на самих знаннях, «а те, для чого вони необхідні залишалось поза увагою» (Химинець, 2009, с. 34).

На думку Р. Гуревича, В. Кобисі, Г. Гордійчук, О. Коношевського реалізація компетентнісного підходу вимагає створення в закладах вищої освіти цифрового освітнього середовища, що включає формування кадрового забезпечення, розвиток інформаційних ресурсів і матеріально-технічної бази, підготовку програм і навчально-методичних матеріалів в закладах освіти. Освітніми наслідками створення цифрового освітнього середовища вчені вважають підвищення у здобувачів мотивації до навчання, формування їх цифрової грамотності, розвиток цифрових компетенцій викладачів (Р. Гуревич, В. Кобися, 2023).

Отже, проведений аналіз наукових праць дозволив зробити висновок, що «компетентнісний підхід» в освіті вимагає не тільки передачі знань, умінь і навичок від викладача до студента, а й формування у майбутніх фахівців цифрової компетентності – як сукупності взаємопов'язаних якостей (знань, навичок, умінь), що є необхідними для здійснення продуктивної діяльності в галузі інформаційних технологій. Основою для реалізації компетентнісного підходу в закладах вищої освіти може стати створення цифрового освітнього середовища, що значно підвищить якість та вдосконалив зміст освіти за рахунок використання цифрових освітніх ресурсів, розвитку цифрової грамотності здобувачів у галузі цифрових технологій.

Список використаних джерел:

1. Гуревич Р., Кобися В., Гордійчук Г., Коношевський О. Цифрове освітнє середовище в закладах освіти. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія*. 2023. Вип. 73. С. 8-12.
2. Нагач М.В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США: автореф. дис. ...канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» Університет менеджменту освіти Академії педагогічних наук України. Київ, 2008. 21 с.
3. Рудніцька К.В. Сутність понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність» у світлі сучасної освітньої парадигми. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Вип. (38). С. 214-244.
4. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 360 с.

<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.15>

Марущак О.В., м. Вінниця
Висоцька О.В., Павлик С.О., м. Вінниця
e-mail: ksanamar77@gmail.com

ДЕКОРАТИВНИЙ РИСУНОК ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА СТИЛІЗАЦІЇ, АРХІТЕКТОНІКИ ТА ПРИНЦИПІВ КОМПОЗИЦІЇ У ПРОСТОРОВИХ МИСТЕЦТВАХ

Анотація. У статті визначено декоративний рисунок як унікальний вид художньої творчості, що функціонує в галузі просторових мистецтв і графіки, становлячи методологічне поєднання академічного рисунка і декоративної графіки. Обґрунтовано необхідність формування у митця дуалістичного візуального мислення, що передбачає здатність спочатку провести конструктивний аналіз об'єкта з природи, а потім свідомо трансформувати його до умовно-площинної графічної мови. Розглянуто термін «декоративність»,